

MEMO

Griffie

Aan	Commissie Cultuurverandering
Van	
Afdeling	Griffie
CC	
Datum	28 juni 2012
Onderwerp	Strategische visie <i>on hold</i> ?

Geachte leden van de commissie Cultuurverandering,

De raad heeft op 22 februari jl aan de griffie de opdracht gegeven om in samenspraak met de ambtelijke organisatie vóór de zomer een plan van aanpak aan te leveren voor de ontwikkeling van een strategische visie Groningen 2032. Tegelijk gaf de raad zichzelf de opdracht om per fractie in een A4-tje de eigen visie te verwoorden op de komende decennia.

De griffie is met de opdracht aan de slag gegaan. Op basis van de gevoerde discussie in commissie en raad en geïnspireerd door strategische visies van en een werkbezoek aan andere steden zijn wij samen met de één van de ambtelijke beleidsmedewerkers voorlopig tot bijgaand concept gekomen.

Daarnaast is van de meeste raadsfracties de toegezegde visiebijdrage ontvangen, al werd de deadline van 15 mei door de meesten niet gehaald. Van één fractie hebben we niets ontvangen. Omdat de visies nogal van elkaar verschilden qua karakter is het ons (nog) niet gelukt ze tot één geheel samen te voegen, en zijn ze als losse documenten toegevoegd.

Al werkende weg zijn we als griffie echter steeds meer gaan twijfelen aan de haalbaarheid van het project. Daarvoor zijn vier redenen aan te dragen:

1. Economische en politieke situatie. Stad en gemeente bevinden zich in zwaar weer. Er moeten belangrijke keuzes gemaakt worden en iedereen staat op scherp. Dat is niet de ideale situatie om eens met de benen op tafel te brainstormen over 2032. Een strategische visie moet een breed gedragen document van de hele stad zijn, zich concentrerend, niet op wat verdeelt maar wat verbindt, waarover je het met elkaar eens bent. Op dit moment lijkt het er echter op dat de politieke tegenstellingen zich juist aan het verscherpen zijn. Aan de andere kant kan het samen werken aan een strategische visie die 'scherpe kantjes' er natuurlijk ook wat af halen. Maar of dat waarschijnlijk is...

2. Druk op de gemeentelijke organisatie. De gemeentelijke organisatie staat op dit moment flink onder druk door m.n. de bezuinigingen in de stad en op het ambtelijk apparaat. Daarnaast vraagt de beweging naar 'één Groningen, één organisatie' ook de nodige aandacht. Al meerdere keren heeft de raad gevraagd of het allemaal nog 'behapbaar' is, en heeft het college aangegeven dat het 'soepbord nu wel vol' begint te raken. Het is de vraag of het verstandig is om een zo intensief traject als de ontwikkeling van een strategische visie in deze situatie met de organisatie in te gaan.

3. Financiën. Een compleet financieel plaatje hebben we nog niet, maar duidelijk is wel dat bijv. het vrijmaken van ambtelijke capaciteit, de inhuur van externe deskundigen en de nodige PR-activiteiten flink meer dan honderdduizend euro gaan kosten. Bij alle bezuinigingen die in deze krappe tijden moeten worden doorgevoerd is dat veel geld.

4. Draagvlak. Voor het slagen van een dergelijk traject is een breed draagvlak onder raad en college onontbeerlijk. Bij het aanvaarden van het voorstel in februari was het draagvlak nog niet zo groot (er waren 15 tegenstemmen, dwars door coalitie en oppositie heen), maar we beoogden met ons plan van aanpak dat te vergroten. Maar vooral door het genoemde onder 1 zie ik dat bij nader inzien nog niet gebeuren. Het feit dat de griffie nogal moeizaam de toegezegde visies van de fracties (ook de aanvankelijke voorstanders) binnenkreeg versterkte dat gevoel.

Alles overziende ben ik in samenspraak met de gemeentesecretaris tot de conclusie gekomen dat ik u beter kan voorstellen om het traject voorlopig 'on hold' te zetten en de beslissing om alsnog over te gaan tot de ontwikkeling van een strategische agenda over te laten aan de nieuwe raad 2014-2018. Mocht u daar anders over denken, dan hoor ik dat uiteraard graag.

Met vriendelijke groet,

Drs. A.G.M. (Toon) Dashorst
Griffier

Bijlagen:

1. Concept plan van aanpak strategische visie 'Op weg naar een Groninger Wensbeeld 2032'
2. De strategische visie van negen raadsfracties
3. Verslag in staccato van een werkbezoek aan de gemeenten Enschede en Deventer

Bijlage 1: concept plan van aanpak

Op weg naar een Groninger Wensbeeld 2032

Plan van aanpak voor de ontwikkeling van een zogenoemde 'strategische visie'

CONCEPT

Overzicht

- I. Aanleiding plan van aanpak
- II. Doelstelling plan van aanpak
- III. Wat voor visie moet het worden?
- IV. Projectorganisatie
- V. Deadline en fasering
- VI. Menskracht en financiën

Bijlage 1: concept plan van aanpak

I. Aanleiding plan van aanpak

Op 22 februari 2012 nam uw raad het volgende besluit:

- I. de raadsfracties te verzoeken vóór 15 mei 2012 elk in één of anderhalve A4 in hoofdlijnen de voor hen belangrijkste maatschappelijke ontwikkelingen en de gevolgen hiervan voor de periode tot 2032 te verwoorden
- II. de Griffie te verzoeken, met inachtneming van de door de fracties aangeleverde visie, in samenspraak met de ambtelijke organisatie, een plan van aanpak op te stellen, en dit voor de zomer 2012 ter vaststelling aan de raad voor te leggen; hierin moet ook aandacht worden gegeven aan de financiële consequenties

Dit besluit werd genomen op basis van een voorstel van het presidium naar aanleiding van een discussienotitie van de griffie. Deze notitie - over nut en noodzaak van het ontwikkelen van een nieuwe strategische visie voor de lange termijn - is in eerste termijn besproken in de commissie Cultuurverandering van 16 november 2011.

In de besluittekst die door het presidium aan de raad werd voorgelegd was alleen sprake van een verzoek aan de griffie (het huidige II), maar dit is bij amendement van D66 aangevuld met een verzoek aan de raadsfracties (het huidige I). Verder stelde het presidium voor om te besluiten 'in principe over te gaan tot ontwikkeling van een nieuwe strategische visie voor de lange termijn' – maar deze zinsnede is in de uiteindelijke besluittekst komen te vervallen. Er moet nu eerst een plan van aanpak worden opgesteld, en op basis daarvan kan dan worden besloten of er al dan niet een strategische visie moet worden ontwikkeld.

II. Doelstelling plan van aanpak

Uw raad was alles behalve eensgezind over nut en noodzaak van het ontwikkelen van zo'n visie. Het voorstel werd uiteindelijk aangenomen, maar wel met 15 stemmen tegen, waarbij de tegenstemmen zowel uit de coalitie als de oppositie kwamen. Wil er straks met succes gewerkt worden aan het opstellen van zo'n strategische visie, dan lijkt een breder draagvlak binnen de raad gewenst. Als een groot deel van de raad nu al negatief tegenover het project zelf staat, is de kans groot dat het resultaat van het project straks ook niet breed gedragen zal worden – en dan kun je er waarschijnlijk beter niet aan beginnen. Het eerste doel van dit plan van aanpak zal daarom zijn om het draagvlak binnen de raad voor het project te vergroten.

Het meest genoemde argument tegen een strategische visie was: het wordt *óf een veel te algemeen stuk* waar niemand tegen kan zijn, maar waar je ook niets voor koopt, *óf een dusdanig geprononceerd stuk* dat daarmee per definitie niet door de hele stad gedragen wordt en vanwege wisselende politieke verhoudingen slechts een beperkte houdbaarheidsdatum heeft. Met het oog op genoemde draagvlakverbreding is de uitdaging voor dit plan van aanpak, duidelijk te maken dat er een derde weg is, tussen 'te algemeen' en 'te geprononceerd'.

Voor het overige beoogt dit plan van aanpak te doen wat van een plan van aanpak mag worden verwacht: het doen van voorstellen met betrekking tot het proces, inclusief de verantwoordelijkheden die daarbij horen en de financiële consequenties van dien. Ook hierbij zal de verwerving van een zo groot mogelijk draagvlak meespelen: het proces moet tot de verbeelding spreken en tegelijk zo min mogelijk energie en geld kosten.

Bijlage 1: concept plan van aanpak

III. Wat voor visie moet het worden?

Het raadsvoorstel uit november 2011 definieert een strategische visie als volgt:

“Een strategische visie bedoelt samenhang te brengen in het beleid van de gemeente zodat er richting aan kan worden gegeven.

Het is een soort paraplu waaronder diverse deelvisies hangen, die samen werken aan hetzelfde toekomstbeeld.

Zo wordt een scherp beeld neer gezet van de identiteit die wordt nagestreefd.

Antwoord moet worden gegeven op vragen als: wat voor gemeente willen wij zijn, wat zijn onze belangrijkste opgaven, en hoe onderscheiden wij ons van andere gemeenten.”

Het aanvaarde amendement van D66 zegt

“dat een strategische visie vooral betrekking moet hebben op langetermijnontwikkelingen rond bijvoorbeeld bevolkingsgroei, arbeidsmarkt, regio, gezondheid, sociaal domein en cultuur”-

“relatief autonome en relatief beperkt stuurbare ontwikkelingen (...) die echter wel bepalend zijn voor bestuurlijke keuzes”,

als een kader dat “bij kan dragen om ‘door de bomen het bos te blijven zien’ en de specifiek Groningse beleidselementen in beeld te houden.”

Uit de gevoerde discussie zijn van belang verder de volgende elementen:

- het moet niet een te algemeen stuk worden, maar ook niet te geprononceerd
- het moet de gemeenschappelijk ervaren problemen voor de komende tijd in kaart brengen
- het mag ook niet bij alleen probleembeschrijving blijven steken
- het gaat erom dat je een beeld schetst van waar je met elkaar als stad heen wilt de komende tientallen jaren
- het gaat niet alleen om het resultaat (de visie) maar ook om het proces: dat biedt kansen voor burgerparticipatie.

Op basis van deze elementen kunnen in elk geval de volgende piketpaaltjes worden geslagen:

- de strategische visie heeft weliswaar een paraplu-functie, maar moet geen optelsom worden van vigerende kader- en beleidsnota's; als je stemde *tegen* zo'n kadernota kun je moeilijk *voor* een strategische visie stemmen waarin die kadernota is verwerkt; **een strategische visie vloeit niet voort uit huidige kader- en beleidsnota's, maar eerder andersom: nieuw op te stellen kader- en beleidsnota's vloeien straks voort uit de strategische visie, die als een soort inspiratiebron gaat fungeren**
- de strategische visie wordt geen vervolg op 'het stedelijk alternatief' uit 2000; dat document werd opgesteld om rijks gelden in het kader van het Stedenbeleid te verwerven en was nadrukkelijk politiek-bestuurlijk van karakter; waar het nu om gaat is het opstellen van een soort stedelijk droombeeld voor 2032, op basis waarvan vervolgens in de loop van de tijd politiek-bestuurlijke keuzes kunnen worden gemaakt; oftewel: **niet een visie van de politiek voor de stad, maar meer een visie van de stad voor de politiek**

Bijlage 1: concept plan van aanpak

interactief

Dat laatste impliceert dat het om een proces gaat waarin de hoogste treden van de participatieladder worden beklommen. Het streven moet zijn om in een interactief proces tussen college, raad, bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en stadgers te komen tot een wensbeeld dat in de stad breed gedragen wordt. Natuurlijk heeft de politiek het laatste woord, maar eigenlijk moet de politiek zich bij voorbaat committeren aan de uitkomsten van het interactieve traject (waaraan men zelf actief heeft deelgenomen) en ernaar streven om vanuit een stadsbreedgedragen wensbeeld te komen tot een unaniem, dus raadsbreed gedragen besluit. Soortgelijke trajecten in andere steden wijzen uit dat dit absoluut mogelijk is.

niet het hoe maar het wat

Dit betekent dat je op zoek moet niet naar wat verdeelt, maar naar wat verbindt, waarover je het met elkaar eens bent. Grote politieke discussiepunten zoals Forum, RegioTram en Meerstad zouden eigenlijk even tussen haakjes geplaatst moeten worden. Sowieso dient het gesprek zich te concentreren op het 'wat' en veel minder of niet op het 'hoe'. Het gaat dus niet over de tram maar over bereikbaarheid, niet over het forum maar over cultuur, niet over Meerstad maar over woningbouw.

wensbeeld

De vraag is wel of de term 'strategische visie' in dit stadium de lading dekt. Het stuk waar het nu over gaat vormt eigenlijk meer de *basis* voor een later op te stellen, meer politiek-bestuurlijk getinte strategische visie. Voorstel is daarom in dit stadium verder te spreken over 'Groninger wensbeeld 2032'.

waarde

Maar wat is de waarde van zo'n *Groninger wensbeeld 2032*? Waarom zou je zo'n groots en arbeidsintensief traject starten als het uiteindelijk toch een vrij algemeen, nog weinig concreet verhaal oplevert?

1. als je het goed doet, vergroot het de betrokkenheid van de burgers en instellingen bij de gemeentelijke politiek en daarmee het vertrouwen in de overheid; je moet dan wel echt het gevoel geven dat je luistert, dat de inbreng vanuit de stad serieus wordt genomen
2. je activeert een heleboel kennis en kunde in de stad, waar je ook in het vervolg op kunt terugvallen; steeds meer wordt duidelijk dat de gemeente niet meer overal het antwoord op heeft en dat er buiten de gemeente heel veel kennis is waar je alleen maar tot je eigen schade aan voorbij kunt gaan
3. als je mensen / instellingen om advies vraagt en daar ook echt iets mee doet, zijn ze eerder bereid om ook zelf hun steentje bij te dragen t.a.v. de uitvoering van beleid
4. je zet met elkaar als stad en gemeente een stip op de horizon waar je je bij alle verschil van inzicht toch steeds weer samen op kunt oriënteren en aan kunt spiegelen; een inspiratiebron voor gemeentelijk beleid en voor je contacten met burgers en instellingen
5. je positioneert je als gemeente naar buiten toe, je laat zien wat voor gemeente je wilt zijn, waar je voor wilt staan, wat je wilt ontwikkelen, welke kant je op wilt; dat kan belangrijk zijn in contacten met bijv. provincie en rijk, zeker als het gaat om het genereren van subsidies en bijdragen

Bijlage 1: concept plan van aanpak

vervolg

En hoe voorkom je vervolgens dat het een fraai document wordt waar de politiek verder niets mee doet? Want als dat het vooruitzicht is, zul je weinig mensen en organisaties warm krijgen om aan de ontwikkeling van zo'n stuk een bijdrage te leveren. Het volgende wordt voorgesteld:

- bij de vaststelling van het wensbeeld voert de raad een heet-van-de-naald-debat over de implicaties daarvan voor de te voeren politiek in de komende jaren
- de politieke partijen die nu in de raad zitten verplichten zich bij voorbaat om in hun verkiezingsprogramma nadrukkelijk in te gaan op het *Groninger wensbeeld 2032*; aan het eind van de verkiezingscampagne organiseert de griffie een debat tussen alle deelnemende partijen die minimaal twee pagina's tekst in hun programma aan dit wensbeeld hebben gewijd
- aan de formateur van een nieuw college wordt dringend verzocht het *Groninger wensbeeld 2032* als uitgangspunt te nemen voor het te schrijven collegeprogramma; in het debat bij de presentatie van het nieuwe college kan dan de confrontatie gezocht worden tussen het collegeprogramma en het wensbeeld
- overwogen kan worden om in de nieuwe raadsperiode alsnog een politiek-bestuurlijke strategische visie op basis van het *Groninger wensbeeld 2032* te ontwikkelen; dit hangt af van de debatten die dan al over dit wensbeeld gevoerd zijn en de daarop gebaseerde inschatting of een langetermijnvisie die op een breder draagvlak dan alleen de coalitiepartijen rust tot de mogelijkheden behoort

functie vigerende nota's

Zoals gesteld is het *Groninger wensbeeld 2032* geen samenvatting van het huidige beleid, maar dient het als inspiratiebron te gaan fungeren voor nieuw beleid. Dat betekent uiteraard niet dat het huidige beleid er niet meer toe doet. Naast alle discontinuïteit die er in de politiek is door wisselende samenstelling van raad en college is er ook altijd sprake van een zekere continuïteit. Een nieuwe raad en een nieuw college beginnen nooit bij nul, er wordt aangesloten bij wat er ligt en wat in gang gezet is, waarbij uiteraard nieuwe accenten worden gezet, maar slechts bij uitzondering besluiten worden teruggedraaid. Daarom is het wel goed om een synthese te maken van de vigerende kadernota's en beleidsdocumenten, als startpunt van en confrontatiemateriaal voor het interactieve proces.

visiedocumenten raadsfracties

Daarnaast heeft de raad besloten van alle fracties een kort visiedocument op te vragen. Je mag er immers vanuit gaan dat de zittende raad een zekere afspiegeling vormt van de Groninger bevolking, daarbij ook nog eens door die zelfde bevolking geroepen tot het uitzetten van lijnen voor de toekomst. De grootste gemene deler van deze documenten kan bij de hierboven genoemde beleidssynthese gevoegd worden, en heeft dezelfde functie in het traject op weg naar het *Groninger wensbeeld 2032*.

staat van stad en regio

Deze 'nulmeting' van huidig beleid en politieke toekomstvisies kan dan worden aangevuld met een 'staat van stad en regio', een soort combi van de gebruikelijke monitors met een prognose van de in het amendement genoemde "relatief autonome en relatief beperkt stuurbare ontwikkelingen".

Bijlage 1: concept plan van aanpak

Conclusie

Als antwoord op de vraag van dit hoofdstuk ‘Wat voor visie moet het worden?’ kan nu gesteld worden:

- Het gaat om een breed door burgers, bedrijven, instellingen en politiek in de stad gedragen wensbeeld van het Groningen van 2032
- Startpunt is het huidige langetermijnbeleid van de gemeente, de langetermijnvisies van de huidige raadsfracties en de ‘staat van stad en regio’
- Het doel is een eerste antwoord te geven op geprognosticeerde ontwikkelingen en te dienen als inspiratiebron voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2014 en het daarna te ontwikkelen beleid voor de lange termijn

IV. Projectorganisatie

Wie wordt verantwoordelijk voor dit project? Gaat het college van B&W dit oppakken, ondersteund door de ambtelijke organisatie, of wordt het een project van de raad, ondersteund door de griffie? *Principieel* lijkt de laatste optie het meest wenselijk; immers, de raad vertegenwoordigt alle politieke stromingen, terwijl het college een coalitie vertegenwoordigt van slechts enkele politieke stromingen, waartegen ook oppositie wordt georganiseerd. Daarentegen is de eerste optie *praktisch* veel wenselijker; het college bestaat immers uit fulltime bestuurders en heeft een grote ambtelijke organisatie achter zich, terwijl de raad bestaat uit parttimers, ondersteund door een kleine griffie.

Voorgesteld wordt nu om te kiezen voor een coproductie van raad en college. De raad fungeert dan als opdrachtgever, het college als opdrachtnemer. Het college treedt in dezen dus niet op als politiek gremium en ‘tegenover’ van de raad, maar puur als uitvoerend orgaan namens de raad. Het formuleert in het stuk niet de eigen visie, die vervolgens moet worden verdedigd richting de raad, maar voert slechts de wensen van de raad uit.

Om deze gezamenlijkheid te borgen wordt de volgende projectorganisatie voorgesteld:

- stuurgroep (namens opdrachtgever): burgemeester (voorzitter, in zijn functie als voorzitter van de raad), en twee raadsleden (één uit de coalitie en één uit de oppositie), met als permanente adviseurs een wethouder, de gemeentesecretaris en de raadsgriffier.
- werkgroep (namens opdrachtnemer): wethouder (zelfde als in stuurgroep), medewerker strategie, medewerker ‘harde’ sector, medewerker ‘zachte’ sector, en medewerker communicatie, met als permanente adviseur medewerker griffie

De werkgroep zou maandelijks kunnen rapporteren aan de stuurgroep (inhoudelijk) en tweemaandelijks aan het college (proces, kwaliteit). De stuurgroep zou driemaandelijks kunnen rapporteren aan de raad (via de commissie Cultuurverandering).

Bijlage 1: concept plan van aanpak

V. Deadline en fasering

Om het brede, niet al te geprononceerde karakter van *het Groninger wensbeeld 2032* te borgen, is het van belang dat deze gereed is voordat de campagne voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2014 van start gaat. Daarmee wordt voorkomen dat dit document zelf onderwerp van politieke discussie wordt, terwijl de politiek juist wel de gelegenheid krijgt om op basis van de breed gedragen visie eigen accenten te zetten met betrekking tot de *verdere uitwerking* daarvan. Dit betekent dat het definitieve document aan de raad moet worden aangeboden en door de raad moet worden besproken vóór de zomervakantie van 2013, i.c. in de (reguliere) raad van juni 2013¹.

Voor het opstellen van de visie is dus een jaar beschikbaar – het vergaderseizoen 2012/2013. Dit zal moeten worden onderverdeeld in vier fasen:

- Fase 1: de verkenning (september / oktober 2012)
- Fase 2: de input (november / december 2012)
- Fase 3: de synthese (februari / maart 2013)
- Fase 4: de vaststelling (april / mei 2013)

Voorgesteld wordt om tussen de fasen 2 en 3 (i.c. in de maand januari 2013) een tussenevaluatie in te bouwen. Op basis daarvan kan dan de vervolgaanpak voor de fases 3 en 4 worden ‘gefinetuned’ en vastgesteld.

Fase 1: de verkenning

Deze fase is bedoeld voor de eerder genoemde nulmeting. Deze zou moeten bestaan uit vier onderdelen:

- de huidige ‘staat’ van de stad
- het huidige beleid van de gemeente
- de huidige langetermijnvisie van de gemeentelijke politiek
- de verwachte ontwikkelingen voor stad en regio

Het derde onderdeel is reeds gereed en treft u als bijlage bij dit plan van aanpak aan: een samenvatting en analyse van de door de fracties aangeleverde A4-tjes.

Voor de huidige ‘staat’ van de stad zal een samenvatting moeten worden gemaakt van de meest recente monitors en onderzoeken die door, namens of binnen de gemeente zijn gehouden. Er moet in een paar A4-tjes een duidelijk beeld geschetst worden van hoe het er op dit moment voor staat met bevolkingsgroei, arbeidsmarkt, economie, gezondheid, leefbaarheid, huisvesting, sport, welzijn, onderwijs, cultuur e.d. binnen de stad (en de regio).

Daarnaast zal voor een nulmeting in kaart moeten worden gebracht wat het huidige beleid is van de Gemeente Groningen. Dit vraagt om een samenvatting (van eveneens slechts een paar A4-tjes) van de vastgestelde kaders voor de komende jaren op dezelfde beleidsterreinen als hierboven genoemd.

Tenslotte zullen de trends en ontwikkelingen in beeld moeten worden gebracht. Hiernaar zijn vast ook al de nodige onderzoeken verricht. Het is alleen zaak deze boven tafel te krijgen en publieksvriendelijk samen te vatten. Wellicht kunnen de partners van het Akkoord van Groningen hierbij behulpzaam zijn.

¹ De zomervakantie valt in 2013 vroeg, dus er zal in juli geen raadsvergadering meer zijn.

Bijlage 1: concept plan van aanpak

De zo ontstane verkenning / nulmeting kan - tezamen met het programma van en de vraagstelling voor de inputfase - als startdocument voor het vervolg gaan fungeren. Het zal dan wel officieel door de raad moeten worden vastgesteld. Dat zou dan in de raad van 31 oktober moeten gebeuren. Vanwege de beperkt beschikbare tijd, het a-politieke karakter van het stuk en het werken met een stuurgroep vanuit de raad wordt voorgesteld aan te sturen op rechtstreekse aanlevering voor (de conformlijst van) de raad. Het zou mooi zijn als dit startdocument vervolgens in een kleine brochure wordt uitgegeven,. Deze kan dan breed onder de bevolking worden verspreid (en natuurlijk op het internet worden geplaatst).

Fase 2: de input

De inputfase is de belangrijkste fase van het project. Op basis van het startdocument dat in de vorige fase is geproduceerd wordt 'de Stad' en 'de Stadjer' nu uitgenodigd aan te geven hoe Groningen anno 2032 er uit zou moeten zien. Nu bestaat *de Stad* en *de Stadjer* niet, dus het is zaak om door middel van een goede organisatie en een gericht uitnodigingsbeleid een zo representatief mogelijk beeld te krijgen van hoe er in de Stad wordt gedacht. Voorgesteld wordt om de input langs vier verschillende wegen te collecteren.

1. Organisatie van enkele Stadsdebatten cq. werkconferenties. Hiervoor worden belangrijke spelers in en rond de Groninger economie en samenleving uitgenodigd. Te denken valt aan de grote bedrijven/werkgevers en kennisinstellingen in de Stad, de Kamer van Koophandel, de Groninger City Club, de onderwijssector, organisaties op het gebied van welzijn, cultuur, sport en zorg, maar ook partners uit het noordelijke landsdeel (SNN, VGG etc), de Eems-Dollard-Regio en de Duitse steden waar we contacten mee hebben.
2. Organisatie van stadsdeelgesprekken. In samenwerking met de stadsdeelcoördinatoren worden per stadsdeel open avonden gehouden waar buurt- en wijkverenigingen, maar ook de individuele stadgers hun visie op het Groningen van de toekomst kunnen geven, al dan niet toegespitst op hun eigen leefomgeving
3. Organisatie van een onderwijsproject. Het is van groot belang om bij het nadenken over Groningen in 2032 ook die generatie te betrekken die dan bezig is zijn carrière en zijn zelfstandige leven in Stad op te bouwen, zeg maar de generatie die in '32 is – de huidige achtste-groepers en brugklassers. Laat hen door middel van een onderwijsproject met elkaar creatief filosoferen over hoe zij de stad voor zich zien waar zij straks graag willen wonen en werken.
4. Openstellen van een emailadres (en een postbus?) voor schriftelijke bijdragen. Niet iedereen voelt zich happy op een massale bijeenkomst en kan daar zijn of haar ei kwijt. Er moet de mogelijkheid zijn om ook schriftelijk input te leveren. Duidelijk moet wel zijn dat niet iedereen die naar dit adres schrijft een inhoudelijke reactie krijgt en/of zijn of haar reactie één op één terugvindt in het uiteindelijke stuk.

Wat de vragen betreft die aan de Stad worden voorgelegd, die zouden heel basaal van karakter moeten zijn. Zoals:

- Wat zijn uw dromen met betrekking tot de toekomst van de stad Groningen?
- Wat is er nodig om deze dromen van u waar te maken?
- Hoe verhoudt Groningen zich anno 2032 t.o.v. de regio, de randstad en de oosterburen?
- Waarmee verdienen de Stadgers anno 2032 hun brood?
- Waarin onderscheidt Groningen zich anno 2032 t.o.v. vergelijkbare steden?
- Wat maakt Groningen anno 2032 tot een aantrekkelijke stad om te wonen en te werken?

Bijlage 1: concept plan van aanpak

Tussenevaluatie en vervolgaanpak

...

Fase 3: de synthese

...

Fase 4: de besluitvorming

...

VI. Menskracht en financiën

Bijlage 1: concept plan van aanpak

Bijlage 2: visies van de raadsfracties

PARTIJ VAN DE ARBEID

Strategische visie

Groningen is de afgelopen jaren ingrijpend veranderd. Die verandering zijn voornamelijk positief. Economisch gaat het veel beter, de werkgelegenheid neemt toe en krijgt een ander karakter. Meer hooggeschoolde arbeid en minder productie werk. En de productie die er is of komt is veel meer gespecialiseerd dan de massaproductie van voorheen. De universiteit en de hogescholen vragen om deze verandering en maken deze ook mogelijk. Dit vraagt om een goede visie op bedrijventerreinen en werkplekken. Maar ook om een visie op onderwijs. Van basisschool tot universiteit kan de Stad het onderwijs leveren. Maar doen we dat goed genoeg?

Naast die positieve ontwikkelingen moeten we erkennen dat de groep achterblijvers weliswaar kleiner wordt, maar ook steeds verder achterblijft. Niet alleen op het gebied van onderwijs en werk, maar ook op het gebied van gezondheidszorg. Deze kloof zal gedicht moeten worden. Dat zal via onderwijs moeten gebeuren. Weten we hoe we dit gaan doen?

Groningen is een jonge stad. Met name de universiteit en de hogescholen zorgen voor een bevolking die jonger is dan in andere steden. Dit vraagt om oplossingen in de hoek van de volkshuisvesting. We hebben behoefte aan meer eenpersoons wooneenheden. Ook de startersmarkt zal meer bediend moeten worden. Ook zal er, met name in de oudere wijken, stevig op duurzaamheid ingezet moeten worden. De vraag is wie dat gaat doen. Is dit aan de markt, aan de overheid, of aan een combinatie van beide?

Van het stadsbestuur zal tegelijkertijd meer en minder gevraagd worden. De trend is een terugtrekkende overheid, maar tegelijkertijd vragen we bij tegenslag wel een optredende overheid. Dit vraagt een bestuurlijke behendigheid die we nog niet in de vingers hebben.

Groningen ligt in een regio die krimpt. Dit, terwijl de Stad groeit. Deze problematiek zal gevolgen hebben op het gebied van vervoer en voorzieningen (scholen, gezondheidszorg, cultuur en recreatie) Deze gevolgen zullen onderkend moeten worden en een plaats moeten krijgen in het beleid.

Samenwerking is hierbij van groot belang. Samenwerking met ons omringende gemeentes. Samenwerking met andere bestuurslagen: de provincie, het rijk, maar ook in internationaal verband: de EU. En samenwerking met alle stadjes en bedrijven en instellingen in onze stad. Een continue dialoog over de koers en over ieders rol hierin is cruciaal. De Stad maken we samen.

Al deze ontwikkelingen vragen om een grondige herbezinning op de taken en de mogelijkheden van de gemeentelijke overheid. Er zullen grondige hervormingen nodig zijn. De vraag hoe deze eruit zullen moeten zien, moet op basis van bovenstaande ontwikkelingen beantwoord gaan worden.

Bijlage 2: visies van de raadsfracties

VVD

Input voor de strategische agenda

Om een strategische agenda voor de gemeenteraad te kunnen bepalen, is het belangrijk om aan te geven wat de belangrijkste maatschappelijke ontwikkelingen voor Groningen zijn. De fractie van de VVD geeft hieronder aan welke dat wat haar betreft zijn. Deze lijst is zeker niet uitputtend. De meeste ontwikkelingen spreken voor zich, maar waar nodig hebben wij een kleine toelichting geschreven.

De belangrijkste maatschappelijke ontwikkelingen

1. De terugtrekende overheid

In de komende jaren zal de overheid, mede onder druk van de economische crisis, zich gedwongen zien om zich te bezinnen op haar kerntaken. Dat betekent dat steeds meer verantwoordelijkheden en taken buiten de overheid terecht zullen komen. Nederlanders worden meer en meer verantwoordelijk voor hun eigen leven. Dat geldt bijvoorbeeld op het gebied van de sociale zekerheid, maar ook in de zorg, bij integratie en bij re-integratie naar werk. Voor iedereen die jonger dan 40 is geldt dat ook de pensioenvoorziening veel meer zelf zal moeten worden geregeld. Hoe hiermee op lokaal niveau om te gaan, vraagt veel studie en zorgvuldigheid.

2. Vergrijzing en de effecten hiervan op de economie, de arbeidsmarkt en de woningmarkt Groningen zal, net als iedere andere stad in Nederland, te maken krijgen met een (deels) vergrijzende populatie. Die vergrijzende bevolking heeft impact op de arbeidsmarkt. Er komt meer vraag naar zorg terwijl er minder mensen beschikbaar zijn om te zorgen. Er zullen economische effecten zijn. Focus op zorg en Healthy Aging bieden aan Groningen uitdagingen en kansen. De vergrijzing vraagt ook andere woonvormen dan de standaard gezinswoning. De vraag naar woon-zorg combinaties zal toenemen. Wellicht ontstaat er vraag naar 'Kangaroo-woningen'.

3. Naast vergrijzing, tegelijkertijd ook verjonging: veel jeugd, maar minder gezinnen met kinderen

De bevolkingsopbouw van Groningen wordt de komende decennia steeds a-typischer. Daar waar de vergrijzing voor een groot deel de normale landelijke trend zal volgen, blijft er tegelijkertijd een sterke aanwas van jonge mensen bestaan, die aangetrokken worden door het onderwijsaanbod in de stad en de kansen op de arbeidsmarkt. Daardoor zullen uitdagingen op het gebied van jongerenhuisvesting blijven bestaan.

Groningen zal langzaam maar zeker een bevolkingsopbouw krijgen met veel jeugd en ouderen, en veel minder kinderen en mensen tussen de 30 en 50. Dat is een zeer a-typische bevolkingsopbouw met allerlei consequenties op het gebied van woningbouw, onderwijs, voorzieningen, etc.

4. Krimp in de regio, groei in de stad

5. Vermarkting van het onderwijs

Niet schrikken. Wij bedoelen hiermee dat er steeds meer buitenlandse studenten naar Groningen komen om te studeren. En dat de kosten van studeren in Nederland voor deze studenten zullen toenemen. Het aantal studenten in de stad zal de komende jaren blijven toenemen. Vooral het huisvestingsprobleem vraagt de volle aandacht.

Bijlage 2: visies van de raadsfracties

5. Toenemende centrumfunctie van Groningen

De stad zal zich meer en meer gaan ontwikkelen als dé banenmotor van Noord-Nederland.

6. Verregionalisering

Gemeenten gaan in de komende jaar meer en meer samenwerken. Schaalvergroting is onvermijdelijk.

Bijlage 2: visies van de raadsfracties

STADSPARTIJ

Een bezoeker die in 2020 over de Grote Markt loopt, ook dan nog steeds de “Huiskamer van Groningen, ziet rond het plein gezellige verwarmde terrassen. De bebouwing van de Noord- en Oostwand is geheel vernieuwd maar een oplettende toerist zal opmerken dat de bovenverdiepingen grotendeels leeg staan.

“Ja, daar is gebouwd voor de leegstand” hoort de bezoeker een man naast hem zeggen. Deze steekt ondanks het sinds kort algehele rookverbod een gesmokkeld sigaretje op. “Toen de Grote Markt werd vernieuwd is men maar wat gaan bouwen, dat ging om verhuurbare vierkante meters maar over wat er in moest komen werd nooit nagedacht”.

Een nieuwsgierige blik deed de roker er aan toevoegen dat “er achter die wand indertijd nog een groot gebouw was gepland, een Porum of iets dergelijks...”.

Is dat niet doorgegaan? Vraagt de bezoeker. “Nee”, luidt het antwoord, “daar heeft de gemeenteraadsverkiezing van 2014 een stokje voor gestoken. Ze waren met de aanleg van de garage al bijna tot het maaiveld gekomen. Gelukkig kon het nog worden afbesteld”.

Dat moet een hoop geld hebben gekost” vraagt de tourist. “Het viel mee”, luidde het antwoord. “In plaats van het Porum, of, ja, Forum! kregen we een prachtig beschut plein. Met aan één kant allemaal caféetjes en in de oude muziekschool is een trendy hotel gevestigd. Soms zijn er concerten en ’s-Avonds zit je er genoeglijk onder de verlichte torens van de Martinikerk en het vroegere Provinciehuis. Men vergelijkt het wel eens met het San-Marcoplein of tenminste met het Vrijthof”.

De bezoeker richt zijn schreden op de Noordwand. “Had hier niet ooit een tram hebben moeten lopen? “Zo vraagt hij zich af.

Bijlage 2: visies van de raadsfracties

SP

Wonen en wijken

De SP vindt het belangrijk dat er voldoende sociale woningbouw is. In de wijken moeten bovendien voldoende voorzieningen en speelplekken zijn. We gaan voor schone, hele en veilige wijken.

Het huis en de buurt vormen samen de omgeving waarin een groot deel van ons leven zich afspeelt. Daarom is het belangrijk mensen zoveel mogelijk bij hun leefomgeving te betrekken en ze maximale zeggenschap te geven.

Werk en inkomen

De SP vindt dat iedereen naar vermogen zou moeten werken. Want werk is ontzettend belangrijk. Aan de praktijk van 'werk en inkomen' kan nog heel wat kan verbeteren. Dan hebben we het onder andere over kansen op de arbeidsmarkt - met name voor mensen met weinig opleiding of een arbeidsbelemmering, ongerechtvaardigde inkomensverschillen, zeggenschap, arbeidsomstandigheden en toereikende uitkeringen voor mensen die niet meer (volledig) kunnen werken. We moeten blijven investeren in de strijd tegen armoede en uitsluiting.

Inspraak en zeggenschap

De SP vindt dat de gemeente bij alles wat ze doet zoveel mogelijk de bevolking een stem moet geven: altijd de mensen om wie het gaat tijdig en voldoende gelegenheid geven mee te denken en mee te werken. Goed besturen begint met vertrouwen in de Stadgers.

Veilig en betrouwbaar

Een van de belangrijkste taken van de overheid is te zorgen voor veiligheid. Dan gaat het niet alleen over (grote) criminaliteit, maar ook over alle andere zaken die ervoor zorgen dat mensen zich in hun huis, hun buurt en hun stad echt veilig voelen. Daarbij hebben we ook oog voor de oorzaken van sociaal en crimineel gedrag.

Zorg en welzijn

De SP vindt het heel belangrijk dat iedereen actief mee kan doen aan de samenleving, ook als dat door ouderdom, ziekte of handicap moeilijker wordt. Daarom zetten we ons in voor goede zorg- en welzijnsvoorzieningen die bereikbaar zijn voor iedereen. Die voorzieningen moeten dicht bij de mensen zijn: in de wijken en buurten. Wij kiezen daarbij voor de menselijke maat, kleinschaligheid en persoonlijke aandacht. Zorgverleners verdienen vertrouwen en respect. Bureaucratie bestrijden we.

Natuur en milieu

Zorgen voor de natuur en denken om het milieu: duurzaamheid is voor de SP een vanzelfsprekende vorm van solidariteit met toekomstige generaties en andere bewoners van onze planeet.

Beheer en onderhoud

Een prettige stad is een stad die schoon is en goed onderhouden. De gemeente heeft hierin een belangrijke taak, maar kan het niet alleen. De zorg voor een schone, hele, en veilige stad is dus altijd een gedeelde verantwoordelijkheid van de gemeente en de burgers zelf.

Bijlage 2: visies van de raadsfracties

Opvoeding en onderwijs

De SP vindt het een kerntaak van de (gemeentelijke) overheid om te zorgen voor optimale ontwikkelingskansen voor alle kinderen. Ouders moeten met opvoedingsvragen in hun eigen omgeving terecht kunnen voor advies en steun.

Sport en spel

De gemeente investeert in breedtesport: sport voor iedereen, daarnaast moet de gemeente extra aandacht hebben voor groepen mensen voor wie sporten en bewegen niet vanzelfsprekend is, zoals ouderen en mensen met een handicap.

Verkeer en vervoer

Groningen is een druk vervoersknooppunt. Voor de vitaliteit en de leefbaarheid van de stad is het van groot belang dat Groningen vanuit alle richtingen goed bereikbaar blijft en dat de eigen inwoners overal gemakkelijk, veilig en betaalbaar kunnen komen. De SP kiest daarom voor goed openbaar vervoer en duurzame mobiliteit.

Kunst en cultuur

SP staat voor kunst- en cultuurbeleid voor iedereen. Voor kunst in de theaters en kunst op straat en in de wijken. Voor professionals en amateurs. Groningen is het bruisende culturele centrum van Noord-Nederland. Dat moet zo blijven!

Ondernemend en bedrijvig

Groningen is de economische motor van Noord-Nederland. De SP wil dat dat zo blijft. Bij het versterken van de economie moeten we dus ook zorgen voor kansen voor middelbaar en lager opgeleide Stadgers. Daarnaast zorgt de gemeente voor een uitnodigend vestigingsklimaat en stimulerende dienstverlening. Maar we spreken we ondernemers ook aan op hún maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Stadgers en andere Stadgers

De bijna 190.000 inwoners van Groningen zijn allemaal anders. Verschillen maken het leven leuk. Maar als verschillen omslaan in tegenstellingen, kunnen ze het plezierig samenleven in de weg staan. Plezierig met elkaar omgaan, begint met elkaar te kennen. De SP zet in op gemengde wijken, buurten en scholen.

Geld en organisatie

De SP gaat voor een sluitende begroting, ook in tijden van bezuinigingen.

Voor de SP staat daarbij voorop dat de bezuinigingen niet afgewenteld worden op de zwakste groepen. Voor ons geldt het vertrouwde socialistische uitgangspunt dat de sterkste schouders de zwaarste lasten moeten dragen.

Bijlage 2: visies van de raadsfracties

D66

Concept

Onderwerp: een strategische visie op Groningen 2032

Hierbij biedt D66 Groningen zijn bijdrage aan in het kader van de te ontwikkelen strategische visie Groningen 2032.

Ons beeld van de stad over twintig jaar, zoals in het navolgende beschreven, brengt de volgende zaken op de lange termijn agenda:

- werken aan een versterkt profiel van de stad als centrum voor wetenschap, kunst en kunde en kraamkamer van innovatieve bedrijfjes;
- ontwikkelen van (visie op) andere regionale verhoudingen;
- ontwikkelen van een hierin passend openbaar vervoer concept;
- een mentale, en daarna praktische omslag bevorderen in het gebruik van auto's, openbaar vervoer, fiets;
- Het Groninger Forum benutten als de motor voor debat en *experience* en voor commerciële en culturele vertaling van de digitale omwenteling;
- Een veel méér dynamische visie op onderwijshuisvesting ontwikkelen en uitwerken;
- Het duurzaamheidsdenken consequent aan nieuw beleid koppelen;
- Het komende Handboek Lokale Democratie als handvest beschouwen voor een democratische lokale samenleving;
- 'Burgerkracht' activeren, hetgeen onder meer inhoudt: vrijwilligersbeleid intensiveren;

Bijlage 2: visies van de raadsfracties

Concept

D66 Strategische Visie

Onderstaande lange termijn visie is zoveel mogelijk gericht op de gemeenschappelijke elementen in de Groningse politiek en is juist niet ingegeven door specifiek partijpolitieke profilering. Dit conform de opdracht die de Raad zichzelf bij aanvaarding van de D66 motie heeft gegeven.

Groningen 2032 heeft een - in de jaren steeds verder ontwikkeld - profiel als stad van kennis, creativiteit en kunde: de wetenschap, de wetenschapsjournalistiek, de kunsten en diverse nieuwere en oude ambachten floreren er. De stad trekt daarmee nog steeds veel werkgelegenheid, nieuwe inwoners en bezoekers aan. Groningen is een opvallende kraamkamer van nieuwe bedrijven en bedrijfjes, onder meer op het gebied van ICT, duurzame energie en gezond ouder worden.

De krimp in de **regio** is enigszins tot stilstand gekomen, mede doordat het onderscheid stad-platteland minder is geworden. De productiviteit beperkt zich niet tot de stad. Stad Groningen is wél in nóg sterkere mate het aantrekkelijke centrum waar men op af komt voor de voorzieningen, maar waar overigens ook gezinnen zich graag vestigen. Met deze centrumfunctie is zeer veel werkgelegenheid gemoeid.

De Gemeente Groningen is steeds méér één met de regio geworden: regionale samenwerking, regionaal opgezette diensten en steunpunten.

Een slim en betrouwbaar openbaar vervoerssysteem brengt niet alleen de inwoners uit de regio gemakkelijk naar de stad, omgekeerd is er ook veel beweging: voor buitenrecreatie, meditatieve uitjes en voor bedrijvigheid die om meer buitenruimte vraagt.

Groningen is als stad de aanvoerder van **Noord-Nederland** geworden, een soort hoofdstad zonder dat het profiel en het belang van steden als Leeuwarden en Assen daardoor achterop raakten. Slimme afspraken over taakverdeling en profilering droegen daar aan bij. Door deze positie is Groningen de Noord-Nederlandse counterpart voor de landelijke overheid en politiek; maar veel méér nog, vanuit een deel van het Nederlandse-Duits-Scandinavische gebied, een knooppunt op Europese schaal.

De politiek-bestuurlijke verhoudingen zijn daardoor minder eenduidig. De Gemeenteraad van Groningen heeft te maken met het (politieke) bestuur van het Samenwerkingsorgaan Noord Nederland (“bést belangrijk”) en de Euregio.

Door een uitgekiend stelsel van **P&R en ov-infrastructuur**, maar óók door een cultuuromslag, is de druk van automobiliteit op de stad afgenomen.

En sowieso nam de mobiliteit af als gevolg van het toegenomen digitale werk- en vergaderverkeer. Weliswaar zijn de elektrische en hybride auto's aanmerkelijk minder vervuילend dan hun ouderwetse voorgangers, maar toch is deze trend voordelig: de opvallende afname van het aantal auto's vermindert het ruimtegebruik en de noodzaak van voorzieningen. Eens te meer moeten oude parkeergarages en nieuwe ondergrondse voorzieningen de fietsparkeerbehoefte opvangen. Ook is een efficiënt bezorgsysteem noodzakelijk gebleken: enerzijds in de vorm van kleinschalig elektrisch transport, anderzijds in buurtdepots (gecombineerd met winkels, wijkservicepunten, bibliotheekvoorzieningen en zo meer) waar men zijn pakketjes af kan halen.

Bijlage 2: visies van de raadsfracties

De uitbreiding van het digitale verkeer en de e-communicatie heeft de behoefte aan fysiek contact en aan ‘belevens’ niet verminderd, eerder integendeel.

Daarom kan het **Groninger Forum** zo’n sterke rol vervullen als plek om te ontmoeten, samen te werken, te reflecteren, te beleven. De stad is: kennis én ‘fun’, scheppen én consumeren, nieuw ontwikkelen én beleven, informeren én grasduinen. Dat is merkbaar aan het aantal culturele en sociale (én sport-) voorzieningen, maar ook aan het karakter van de moderne winkels: fysieke uithangborden van de digitale magazijnen, smaakmakers vanuit ‘*experience*’. Ook de horeca is hier op ingesteld.

Alle **nieuwbouw** is duurzaam van karakter en is in de meeste gevallen ingesteld op een snelle switch tussen kantoor- en woonfuncties, inclusief studentenhuisvesting. Het Suikerunie-terrein laat een combinatie zien van park, wooneenheden en bedrijfsverzamelgebouwen voor kleine bedrijven. De meeste **onderwijsinstellingen** zijn ondergebracht in duurzame en multifunctionele gebouwen. Het zijn kindcentra, met ruimte voor activiteiten van ouderen en met commerciële voorzieningen voor de werkende ouders (winkels, stomerij, reparatieshops).

Op het gebied van **zorg** heeft de overheid méér overgelaten aan het eigen initiatief van betrokkenen en aan vrijwilligersorganisaties. De overheid stuurt op ‘gaten in de markt’, op kwaliteit en verantwoording, op verbinding tussen sectoren, bijvoorbeeld: cultuur en ouderenzorg. Veel, zo niet het meeste is op het niveau van de wijken georganiseerd. De inbreng van burgers is groot: zij bedenken wijkprojecten, initiëren wijkvoorzieningen en dragen vrijwillig bij in het onderhoud daarvan. Wat helpt is dat de ‘vergrijzing’ relatief is gestopt: door toename van het aantal geboortes en een lichte toename van het aantal studenten. De menging van en samenwerking tussen leeftijdsgroepen is – veelal binnen de context van wijken – sterk. **Burgerparticipatie** is in de participatieve samenleving een ouderwets woord geworden. De instrumenten voor participatie kunnen we hier nog niet beschrijven: het zijn de nieuwste technieken die we nu nog niet kunnen kennen.

Ook **duurzaamheid** is een nog nauwelijks gangbaar woord, zozeer is de combinatie van milieubewustzijn, energiezuinig werken en innovatie gewoon geworden. Het is vrijwel geen politiek item meer.

‘**Burgerkracht**’ is belangrijk. Daarom wordt bijvoorbeeld vrijwilligerswerk professioneel aangepakt. De inzet van burgers kom je in alle sectoren tegen; ook bij de politie en HVD. De politie worstelt met zijn taken op twee fronten: een zeer groot deel van de criminaliteit is ‘e-criminaliteit’ en vraagt een zeer specialistische preventie en response. Hiermee samenhangend: een zeer groot deel van de misdrijven is grensoverschrijdend. Daardoor is een efficiënte koppeling van niveau’s – wijk, stad, regio, landelijk, Europees – onontkoombaar.

Wat aan het eind van de vorige eeuw vooral nog politiek jargon was: “de overheid heeft de regie” is nu pas echte werkelijkheid. De overheid is niet de allesregelaar, draait niet overal voor op, hoeft zich niet met alles te bemoeien, maar zorgt zoveel mogelijk dat anderen hun werk goed kunnen doen én de goede dingen doen. Regie vanuit een welomschreven en breed gedragen visie op de belangrijkste maatschappelijke thema’s.

Bijlage 2: visies van de raadsfracties

CDA

Groningen in 2032: Visie CDA

Groningen 2032, een prachtig groene en duurzame stad, die economisch en financieel erg gezond is en haar inwoners de kansen biedt zich te ontplooiën. Groningen is een van de aantrekkelijkste steden in Nederland geworden om te wonen vanwege de goede leefbaarheid. Sinds de verkiezingen in 2014 hebben de christendemocraten onophoudelijk in het college gezeten en dit heeft de stad geen windeieren gelegd, Groningen bruist als nooit tevoren. In dit document wordt de stand van zaken in Groningen 2032 op een aantal punten besproken.

Wonen

In 2032 is Groningen een stad waar mensen hun burens kennen en fatsoenlijk en verdraagzaam met elkaar omgaan. De druk op de particuliere markt voor studentenhuisvesting is gedaald door projecten voor complexen van studentenhuisvesting van zowel woningbouwcorporaties als particuliere investeerders. Groningen is een stad waar jong en oud, student en gezin, graag wonen.

Groningen is een aantrekkelijke stad geworden vanwege de vele groene wijken waar bovendien alle nodige voorzieningen gevonden kunnen worden en voor de deur kan worden geparkeerd. Door het goede voorzieningenaanbod en de diversiteit van bewoners kunnen ook ouderen langer op zichzelf blijven wonen. Men ziet om naar elkaar en vult de voorzieningen waar nodig aan.

Wonen op het water heeft kwalitatief vooruitgang geboekt. Er zijn een aantal ligplaatsen in de gracht verdwenen voor de aanleg van terrassen, maar dat is gecompenseerd op andere plekken in Groningen.

Verkeer

Onze stad in 2032 is verkeersfit en vervult haar centrumfunctie met verve. Alle Groningers zijn verbonden door een optimale mix van duurzame vervoersmodaliteiten, zowel in vorm als initiatiefnemer. Wonen, werken en ondernemen in Groningen krijgen een extra impuls en ruimte door verbeterde verkeersdoorstroming en dito wijkontsluiting. Onze bereikbaarheid is basis, geen luxe.

Dankzij een slimme combinatie van om- en nieuwbouw is er een robuust netwerk van stedelijke wegen. Door ontvlechting zitten verkeersdeelnemers elkaar op drukke punten niet meer onnodig in de weg. Het stadsverkeer profiteert van een overzichtelijke indeling en gescheiden verkeersstromen, ook bij hoofd- en uitvalswegen.

Vanuit elke wijk reist men vlot en comfortabel per OV naar aantrekkelijke knooppunten dichtbij of verder weg, waar men op ander (openbaar) vervoer overstapt. Barrièrevrij vaarwater, snelle fietspaden en betrokken ondernemerschap maken fiets- en waterrecreatie tot bruisende sector. Moderne vervoersverbindingen versterken onze regionale wortels, internationale oriëntatie en stedelijke economie.

Financiën

Voor een goed lokaal beleid moeten we wat overhebben, en het heffen van lokale lasten is ook in 2032 helemaal niet erg. Maar het is wel in verhouding. Als er relatieve verhogingen zijn geweest, dan waren die in verhouding met een verbetering van de diensten van de

Bijlage 2: visies van de raadsfracties

gemeente of het leefklimaat binnen de gemeente. Verder zijn de lokale lasten voor bedrijven en burgers in verhouding, zodat Groningen een aangenaam vestigingsklimaat heeft.

Vanaf 2014 zijn we onder het christendemocratisch bestuur veel beter geworden in het inschatten van risico's. Binnen een paar maanden vele miljoenen aan tegenvallers te verstouwen krijgen gebeurt ons allang niet meer. We weten exact wat de risico's zijn die de gemeente kan lopen, en hebben onze organisatie zodanig ingericht dat tegenvallers direct bekend worden bij de gemeenteraad, zodat die altijd met actuele kennis van zaken beslissingen kan nemen. Tegelijkertijd is het weerstandsvermogen 100 procent op orde, zodat we in onverhoopt zwaardere tijden dit niet meer aan hoeven te vullen. Op geschikte momenten kunnen we er juist aanspraak op doen, zodat we een stabiel beleid kunnen voeren en tegenvallers geen grote gaten slaan in onze plannen voor de stad.

Zorg

Vanaf 2014 is ervoor gezorgd dat werken in de zorg gepromoot werd onder scholieren en studenten. Hierdoor is er ruim voldoende aanbod en is zorg voor iedereen toegankelijk. In 2032 zijn in de wijken zorgsteunpunten gecreeëerd waar mensen met hun vragen terecht kunnen en waarbij verzorgende dicht bij de zorgvrager staat. Hierdoor is zorg van een maatschappelijk vraagstuk een gemeenschapsgoed geworden waaraan iedereen zijn steentje bijdraagt. Door de generatiewoningen die in de afgelopen jaren zijn gerealiseerd is het voor iedereen mogelijk mee te blijven draaien in de maatschappij en wordt niemand ongewild buitenstaander.

Gezond ouder worden (healthy ageing) blijft een belangrijk thema voor Groningen. In de afgelopen jaren zijn er veel innovatieve oplossingen gevonden door Hanzehogeschool en Rijksuniversiteit die het beter mogelijk maken de gezondheid van mensen te monitoren. In Groningen is er voor mensen ruim de gelegenheid om gezond te leven door middel van de vele sportvoorzieningen en de aandacht voor gezonde voeding, welke vaak uit de omgeving van Groningen komt.

Onderwijs

Onderwijs vormt het fundament van onze samenleving. Jonge mensen worden optimaal uitgerust met kennis en vaardigheden. Door goed onderwijs worden jongeren geïnspireerd om volwaardig mee te doen in de samenleving. Ze leren dat burgerschap iets anders is dan 'klant-zijn' van de samenleving. Er wordt geïnvesteerd in talent, van speciaal onderwijs tot en met de universiteit. Ieders talent is waardevol. Dit heeft er toe geleid dat niemand meer de school verlaat zonder diploma, waardoor onderwijsachterstanden voorkomen worden.

Goed onderwijs bouwt voort op de waarden die kinderen in de opvoeding van hun ouders ontvangen. Leraren dragen kennis over aan kinderen over belangrijke ontwikkelingen in de samenleving. Concentratie op de kerntaken en op basisvaardigheden als taal en rekenen is nodig. Deze mag niet ten koste gaan van maatschappelijke doelstellingen die soms te gemakkelijk op het bordje van het onderwijs worden gelegd. Waar ouders moeten kunnen rekenen op de school, moet de school ook kunnen rekenen op de ouders. Goed onderwijs heeft ook een vormende taak. De maatschappelijke stage geeft daaraan invulling.

Iedere Groninger heeft de vrijheid om een school te kiezen naar eigen voorkeur en overtuiging, waarbij de keuzemogelijkheid bij voorkeur in de eigen wijk mogelijk is. De vensterscholen, waarbij in het schoolgebouw is ook sprake van andere activiteiten gericht op

Bijlage 2: visies van de raadsfracties

de brede vorming van kinderen, zoals muziek, toneel of sport, zijn wel primair voor het onderwijs.

Regionale economie

Al in de afgelopen decennia is er in Nederland in toenemende mate sprake van een duale arbeidsmarkt, waarin grote verschillen bestaan tussen hoog- en laagopgeleiden. Vanaf 2014 heeft het christendemocratische college de kansen die er liggen voor Groningen op het gebied van energie, zorg, duurzaamheid en binnen het MKB opgepakt. Binnen deze opkomend emarktsegmenten zijn in Groningen nieuwe bedrijven ontwikkeld, hetgeen mede is gebeurd door de effectieve samenwerking tussen onderwijs, bedrijfsleven en overheid. Lokaal gewortelde initiatieven bleken het meest kansrijk voor de Groninger economie en inmiddels is er in de regio Groningen sprake van een brainsustain.

Energie en milieu

In 2032 is Groningen en omgeving toonaangevend op het gebied van Energystudies en duurzaamheid. De Energyvalley is volledig tot bloei gekomen en er worden veel activiteiten georganiseerd op het gebied van duurzaamheid. De start van de Energy Academy in 2011 heeft er voor gezorgd dat Groningen al vele jaren het centrum is van kennis over Energie. Mensen uit heel Europa komen naar Groningen om bij te scholen op het gebied van duurzame energie en sustainability. Groningen is in 2032 al zeven jaar lang energie-neutraal en de meeste huishoudens verwarmen het huis op basis van aardwarmte-installaties en warmte-koude opslag.

Veiligheid

Ook in 2032 wordt er wat het CDA betreft stevig ingezet op veiligheid. Om een gevoel van veiligheid te kunnen waarborgen in het centrum, het uitgaansleven, in wijken en op bedrijventerreinen wordt veel gebruik gemaakt van cameratoezicht en een duidelijk aanwezig blauw op straat. In 2032 is er sterk in gezet op het handhaven van de brandveiligheid in de binnenstad. In de wijken is er veel sociale cohesie en mede hierdoor voelen mensen zich veilig en dit maakt Groningen een aantrekkelijke stad om te wonen en te leven.

Sport en cultuur

In 2032 is Groningen al jaren een van de culturele hotspots van Europa. De evenementen die hier op cultureel gebied georganiseerd worden zijn aantrekkelijk voor jong en oud en zorgen ervoor dat veel mensen Groningen bezoeken. Groningen heeft een bloeiend sportverenigingsleven waar op elk niveau een ruim sportaanbod is. De sportfaciliteiten zijn in de afgelopen jaren vernieuwd en verbeterd, waardoor er voor iedereen de mogelijkheid is om bij welke vereniging dan ook zijn of haar sport te beoefenen. Groningen maakt zich op voor de organisatie van de Olympische Spelen in 2036.

Bijlage 2: visies van de raadsfracties

CHRISTENUNIE

ChristenUnie

Strategische visie ChristenUnie

Christelijk-sociaal: dienstbaar en duurzaam

De ChristenUnie heeft oog voor mensen, hun welbevinden en hun relaties. Niemand leeft voor zichzelf en niemand mag aan zijn lot worden overgelaten. De ChristenUnie wil alles doen wat in haar vermogen ligt om mensen tot hun recht te laten komen. Als Stadgers zijn we geen losse eenheden die met de rug naar elkaar toe staan. We zijn als mensen en samenlevingsverbanden op elkaar aangewezen. Wij willen daarom ruim baan geven aan die gemeenschappen waarin zorg en verantwoordelijkheid opbloeien. Gezinnen, scholen, kerken, bedrijven en organisaties van burgers, zoals sportclubs en verenigingen, vormen de basis van een bloeiende samenleving, waarin de overheid zich dienstbaar mag opstellen. Daarin wil de ChristenUnie investeren. Religieuze en culturele verschillen kunnen in de praktijk lastig zijn, maar als we elkaar de ruimte geven en elkaar respecteren, dan kan diversiteit de gemeenschap versterken. Wij willen ons inzetten voor de vrijheid van godsdienst en levensovertuiging en voor het onderwijs.

Dienstbare overheid

Er worden steeds meer overheidstaken van het Rijk overgedragen naar de gemeenten. De gemeente wordt steeds meer gezien als de overheid waar het beleid begint. Een overheid die zelfstandig taken uitvoert.

De gemeente Groningen staat voor de uitdaging deze versterkte positie om te zetten in resultaat. Dat vraagt om visie en bestuurskracht, om een betrouwbare en daadkrachtige overheid. Maar de gemeente is ook een dienstbare overheid en bondgenoot van de samenleving. Dat betekent niet mensen plat knuffelen of betuttelen. Dat betekent wél zoveel mogelijk verantwoordelijkheden in de samenleving laten of daar terugleggen. Het betekent op z'n minst verantwoordelijkheden delen met partners in de samenleving. De gemeente ondersteunt daarbij, faciliteert en stelt grenzen waar nodig. Op deze manier draagt de overheid bij aan een bloeiende samenleving. Dienstbaarheid is niet soft en is ook niet alleen maar dienstbaarheid aan burgers. Niet alleen maar 'u vraagt, wij draaien'. Het is ook dienstbaarheid aan het algemeen belang en aan de publieke gerechtigheid. Daarin heeft de overheid ook een duidelijke eigen verantwoordelijkheid.

Duurzame leefomgeving

Een centraal begrip bij de ChristenUnie is verantwoordelijkheid. Verantwoordelijkheid voor mensen en de inrichting van de samenleving, maar ook verantwoordelijkheid voor natuur en milieu. Ook dat is christelijk-sociaal. De ChristenUnie hecht bijzondere waarde aan een duurzame leefomgeving. Wij zijn beheerders van Gods schepping, niet de verbruikers ervan. Hoewel veel milieu- en klimaatbeleid op Europees, of zelfs op wereldniveau gemaakt wordt, kan ook de gemeente een bijdrage leveren. De verschillende belangen zoals groen, water, wonen, en wegen overvragen de beschikbare ruimte. Het wordt steeds belangrijker dat de overheid duidelijke ruimtelijke keuzes maakt. De belangen van bestaande en nieuwe ruimtevragers moeten goed worden afgewogen. De overheid moet daar zijn werkwijze op aanpassen. De gemeente heeft daarbij niet meer alle kaarten in handen, maar treedt vaak op als overlegpartner of als regisseur in het speelveld met andere partijen. Samenwerking vraagt

Bijlage 2: visies van de raadsfracties

om overleg met velerlei betrokkenen, zoals mede-overheden, grondeigenaren en belangenorganisaties. Dat vergt veel tijd. Maar door belanghebbenden in het voortraject goed te betrekken, kunnen vaak bezwaren later in het proces worden ondervangen. De nadruk moet liggen op participatie, om langdurige (en kostbare) juridische procedures te voorkomen. Dit sluit aan bij de nieuwe Wet ruimtelijke ordening, waar het accent ligt op overleg vooraf in plaats van toetsing achteraf.

Bloeiende samenleving

De ChristenUnie zet zich vooral in voor gemeentelijke voorzieningen die noodzakelijk zijn voor de kwetsbaren in onze *samenleving* en hen hiermee een goede en herkenbare plaats in de maatschappij geven. Wij maken ons ook sterk voor herkenbare en toegankelijke instellingen en voorzieningen voor de burger en willen dus kritisch kijken naar schaalvergrotingen. Over de toenemende bureaucratisering maakt de ChristenUnie zich zorgen. De samenleving is er bij gebaat dat er aandacht is voor het publieke, voor het gezamenlijke, voor wat ons bindt. Wij willen vanuit de bijbelse opdracht graag meewerken aan een samenleving waarin we 'omzien naar elkaar'. De ChristenUnie is van mening dat er in een 'samenleving met samenhang' geïnvesteerd moet worden. De Wet Maatschappelijke Ondersteuning (en verdere decentralisaties) biedt mogelijkheden om met elkaar aan die in de samenleving noodzakelijke 'sociale cohesie' te werken.

Groningen, mei 2012

Inge Jongman
Fractievoorzitter ChristenUnie

Bijlage 2: visies van de raadsfracties

STUDENT & STAD

Groningen is onmiskenbaar een studentenstad. Dat is het anno 2012 en dat zal nog zo zijn in 2032. Studenten en Groningen zijn nauw met elkaar verweven. Studenten zijn gezichtsbepalend voor de Groninger binnenstad en ook in andere delen van de stad zijn ze zichtbaar, in de ogen van sommigen zelfs wat te zichtbaar.

De aanwezigheid van studenten is een belangrijke motor van de lokale economie. De hogere onderwijsinstellingen en het UMCG behoren tot de grootste werkgevers van Noord-Nederland, maar ook in andere sectoren zijn veel banen het gevolg van de grote studentenpopulatie in de stad.

Studenten maken Groningen tot de jongste stad van Nederland. Tot een stad die over talent beschikt in vrijwel elke vorm die talent kan aannemen. De City of Talent-campagne is hier getuige van.

Met kennisinstellingen die groeien, is er sprake van een continue druk op de kamerverhuurmarkt. Stadgers ervaren het andere leefritme dat bepaalde studenten er op nahouden soms als overlast. Dit scheidt een opdracht aan gemeente en corporaties: bied een alternatief. Bied volwaardige woonruimte, die qua prijs, locatie en ruimtelijke opzet voldoet aan de wensen van jongeren die in Groningen willen komen wonen. Dit gebeurt al, maar de huidige ontwikkelingen zullen niet toereikend zijn voor de komende twintig jaar.

Een grote uitdaging voor Groningen in de komende decennia is het vasthouden van de kennis die in de stad aanwezig is en wordt ontwikkeld. De potentie van jonge en getalenteerde mensen zou in veel grotere mate in Groningen tot ontbolstering kunnen komen. De gemeente heeft hierin beslist een hand. In de sfeer van huisvesting, culturele en sportieve voorzieningen en mobiliteit kan de gemeente zorgen voor een aantrekkelijk klimaat voor pas afgestudeerden. Hoogopgeleiden die zich in Groningen vestigen zullen op den duur zorgen voor nieuwe banen.

De invloed van de gemeente in het binden van hogeropgeleiden aan de stad reikt verder. Contact tussen (onderwijs)instellingen, gemeente en het bedrijfsleven is een voorwaarde om jonge mensen na hun studie te binden aan de regio. Gezamenlijk moet er ingezet worden op een soepele overgang van kennis opdoen (studeren) naar kennis gebruiken (werken). De gemeente kan een coördinerende rol vervullen in het vergroten van het stageaanbod en het stimuleren van jong ondernemerschap. Ook kan de gemeente zelf stageplaatsen en traineeships realiseren en zich zo opstellen als een aantrekkelijke werkgever voor talent. In de komende twintig jaar zijn hierin grote slagen te maken die zullen bijdragen aan een duurzame, concurrerende en toekomstbestendige economie. Stimulans van werkgelegenheid voor hogeropgeleiden zal door een aanzuigende werking in andere sectoren een stimulans zijn voor de gehele economie.

In een maatschappij waarin snelheid steeds belangrijker wordt en tijd schaarser, moet het in Groningen mogelijk zijn snel en comfortabel van A naar B te geraken. Door een toenemend aantal vervoersbewegingen, enerzijds door meer mensen, anderzijds door een mobielere samenleving, ligt het risico van een dichtslibbende stad op de loer. In de komende twintig jaar zal het handhaven van de status quo op ov-gebied achteruitgang gaan betekenen.

Het kapitaal van Groningen ligt in haar jonge bevolking. Om dit kapitaal zo goed mogelijk te benutten is het zaak om in de komende decennia in te zetten op het scheppen van de (rand)voorwaarden waaronder de jongeren van nu kunnen excelleren in de toekomst. En wel in Groningen.

Bijlage 2: visies van de raadsfracties

PARTIJ VOOR DE DIEREN

Toekomstvisie Partij voor de Dieren

1. Inleiding

De Partij voor de Dieren is de eerste en enige partij ter wereld die de belangen van dieren, natuur en milieu centraal stelt en opereert daarmee vanuit een ander perspectief dan gebruikelijk is in de politiek. Waar de andere politieke partijen hun inspanningen goeddeels richten op het behartigen van de korte-termijn belangen van de mens, probeert de Partij voor de Dieren mensen ertoe te bewegen verder te kijken dan alleen het belang van de eigen soort. Dit heeft een nieuwe politieke stroming op gang gebracht die uitgaat van het overstijgend belang dat zich niet laat vangen in termen van ‘links’ of ‘rechts’ of van traditionele levensbeschouwelijke stromingen. De Partij voor de Dieren is een seculiere emancipatiebeweging die plaats biedt aan mensen van uiteenlopende achtergronden die elkaar vinden in het streven de aarde leefbaar te houden voor mensen en voor dieren. Wij hebben dan ook niet de mens, maar de planeet centraal in ons programma, met als leidende principes mededogen, duurzaamheid, persoonlijke vrijheid en persoonlijke verantwoordelijkheid.

2. Maatschappelijke ontwikkelingen

Belangrijke trends die voor de Partij voor de Dieren prioritair zijn, hebben dan ook met dieren of hun (en onze!) leefomgeving te maken. Ten eerste het feit dat er wereldwijd steeds meer vlees wordt gegeten. Voor talloze dieren in de intensieve vee-industrie is het leven een lijdensweg met een akelig einde. Maar vleesconsumptie leidt ook tot het kappen van regenwouden, het onteigenen van traditionele voedselgronden van inheemse bevolkingsgroepen, een groeiend watertekort, minder leefgebied voor planten en dieren en hiermee samenhangend, verlies van biodiversiteit. Vlees is bovendien een belangrijke oorzaak van de honger in de wereld, want een erg inefficiënt voedingsmiddel.

De vee-industrie in Nederland is een bedreiging voor mens en natuur, vanwege fijnstof, dierziektes zoals Q-koorts en ammoniak, wat een verzurende invloed heeft op natuurgebieden. Daarnaast is een systeem waarin levende wezens hun hele leven binnen worden gehouden en nooit het daglicht zien, vanuit het oogpunt van dierenwelzijn niet te rechtvaardigen.

Even zorgelijk is de manier waarop we omgaan met de zee. Overbevissing en verwoesting van de zeebodem leiden tot vernietiging van mariene ecosystemen. Kleine vissers in Afrika zijn van hun broodwinning beroofd nadat Westerse vissersschepen hun wateren hebben leeggevist. Armoede, piraterij, stroperij en migratiestromen zijn het gevolg. En als we in dit tempo doorvissen, zijn de zeeën in 2050 bijna leeg.

We staan ook kritisch tegenover de huidige consumptiemaatschappij. De winning van grondstoffen legt een zware druk op het milieu en afgedankte spullen doen dat ook, denk bijvoorbeeld aan de “plastic soep” in de Grote Stille Oceaan, een gebied ongeveer 34 keer zo groot als Nederland waar heel veel plastic drijft. Dit valt uiteen in heel kleine stukjes waaraan zich makkelijk toxische stoffen hechten, die dodelijk zijn voor dieren en ook onze voedselketen binnendringen. Het feit dat de fossiele brandstoffen opraken maakt de transitie naar een minder op consumptie gerichte en duurzame maatschappij van levensbelang voor verdere generaties.

Het is duidelijk dat we anders moeten leren omgaan met dieren, natuur en milieu, willen we de aarde leefbaar houden voor mens en dier. Gelukkig worden er tal van duurzame innovaties gedaan en is er veel aandacht voor biologisch, vegetarisch en regionaal voedsel. De Partij voor de Dieren vindt het faciliteren van de transitie van een grondstof verslindende, op

Bijlage 2: visies van de raadsfracties

consumentisme gerichte economie naar een samenleving die in harmonie leeft met dier, natuur en milieu, één van de belangrijkste taken van de overheid.

3. Concreet: rol van de gemeente

De gemeente heeft met name een belangrijke rol in voorlichting rondom de herkomst van ons voedsel en het informeren over de vele voordelen van een plantaardig voedselpatroon.

Daarnaast moet de gemeente werken aan meer bewustzijn rondom natuur en dierenwelzijn.

Het bevorderen van kennis en communicatie is cruciaal om discussie, nieuwe bewustwording en duurzame vernieuwingen te realiseren die goed zijn voor mens en dier en het leefmilieu. Een zorgvuldige omgang met dieren en de natuur betekent meer dan dat: deze voedt tevens een respectvolle grondhouding naar de mens en onze leefomgeving in het algemeen. Iedere overheid moet de moed hebben deze waarden te stimuleren. Een sleutelrol speelt hierbij een wethouder voor dierenwelzijn, natuur en milieu. Deze moet aandacht vragen voor zaken als:

- welk lokaal geproduceerd voedsel is het beste voor het milieu,
- wat zijn de mogelijkheden om als wijkgemeenschap het leefmilieu te verbeteren,
- wat moet je weten als je een huisdier aanschaft,
- waarom is hengelen schadelijk voor dier en milieu,
- waar kun je dierenmishandeling melden,
- wie is in de gemeente vertegenwoordiger van de belangen van dieren en natuur
- wat kun je als burger zelf doen om samen met dieren te leven zonder onderling overlast te veroorzaken?

Daarnaast stimuleert de gemeente een duurzaam voedingspatroon door geen vlees en vis te serveren in de gemeentelijke kantines en regionale en biologische voedselvoorziening voor haar inwoners te ondersteunen. Educatie is nodig om onder de aandacht te brengen dat een transitie naar meer plantaardige voeding niet alleen beter is voor dieren ook andere grote bijkomende voordelen heeft: het is veel gezonder, de kans op overgewicht bij mensen is kleiner en het is veel beter voor natuur en milieu. Met een Meat Free Mondaycampagne naar het model van Gent kan hiervoor veel aandacht worden gegenereerd. Daar wordt op maandag niet alleen in gemeentelijke kantines maar ook in veel restaurants geen vlees geserveerd.

Met betrekking tot natuur heeft de gemeente natuurlijk ook nog andere taken. De gemeente zorgt ervoor dat indien schade wordt toegebracht aan de natuur deze wordt hersteld of vervuild milieu gezuiverd, waarbij de vervuiler moet betalen. Jacht en hengelen dient de gemeente op haar gronden te verbieden, omdat dit onacceptabele vormen van dierenmishandeling, milieuvervuiling en aantasting van de openbare zedelijkheid betreft. In de gemeente mogen geen gratis plastic tasje meer bij boodschappen gegeven worden.

Bij wijzigingen in de ruimtelijke ordening anticipeert de gemeente op natuur- en diervriendelijke wijze op effecten op dier en plant. Bestemmingsplannen dienen duurzame agrarische bedrijvigheid te stimuleren, omdat de vee-industrie fnuikend is voor dierenwelzijn, milieu en volksgezondheid en bieden zoveel mogelijk ruimte aan leefgebieden voor dier en plant. De stad moet zo groen mogelijk worden en daarom worden zo min mogelijk bomen gekapt en gaat de gemeente op zoek naar innovatieve vormen van architectuur, waarbij natuur en bouw niet langer als tegengesteld worden gezien, maar elkaar kunnen versterken.

De gemeentelijke organisatie dient uiterlijk in 2030 klimaatneutraal te zijn.

Bijlage 2: visies van de raadsfracties

Voor de wet zijn dieren helaas nog steeds dingen. Maar dieren zijn levende wezens met bewustzijn en gevoel en dienen met respect en zorgvuldigheid behandeld te worden. De gemeente dient daarom circussen met wilde dieren, kerststallen met levende dieren en dergelijke evenementen terug te dringen. Vuurwerk kan niet langer: dit levert een onverantwoorde milieubelasting, is gevaarlijk voor mens en dier en bezorgt veel dieren een intense angst.

De gemeente heeft een zorgplicht en rekent acute hulp aan en vervoer, opvang en behandeling van zieke, gewonde, gedumpte en gevonden dieren en van in nood verkerende in het wild levende dieren tot haar structurele taak. De gemeente faciliteert burgers zoveel mogelijk om hun huisdier mee te nemen wanneer zij in een instelling worden opgenomen, want een gezelschapsdier is lid van het gezin. Honden mogen loslopen, enkele gebieden uitgezonderd om redenen van verkeersveiligheid, menselijke recreatie en ecologie.

Op bovengenoemde wijze draagt de gemeente bij aan een transitie naar een duurzame samenleving waarin mens en dier in meer harmonie samenleven.

Bijlage 3: verslag werkbezoek Enschede en Deventer

Werkbezoek Enschede – Deventer inz Strategische visie

d.d. 25 mei 2012

Enschede

- Start / uitgangspositie
 - Analyse van de ‘staat van de stad’
 - Vaststelling thema’s door B&W en Raad
 - Reisgids met actuele breed gedeelde ‘foto van de stad’ en hoofdvragen voor debat, vastgesteld door B&W
 - Daarmee open de debatten in, vragen die aansluiten bij belevingswereld van mensen in de stad, gaat om hún dromen/verlangens, niet die van gemeente
 - Website:
 - bovengenoemde analyse
 - wat er aan verhalen en ideeën wordt opgehaald uit de stad
- Thematische insteek
 - Thema’s
 - Stedelijke ontwikkeling
 - Sociale stijging
 - Sociale binding
 - Economie en innovatie
 - Rol van de overheid
 - Imago van stad en buitengebied
 - Trekkers per thema:
 - Bestuurlijk: wethouder
 - Ambtelijk: programmamanager
 - Vertegenwoordiger uit de raad

Inzet ambtelijke organisatie en externen

- extern: projectleider van buiten (prachtprojecten.nl) en communicatiebureau
- 1 persoon volledig voor vrijgemaakt
- daarnaast nog collega voor de helft
- inzet stadsdelen / programma’s binnen de normale begroting

Breedte activiteiten

- georganiseerd door projectteam toekomstvisie
- ondersteund door ‘handjes en voetjes’ externe ondersteuner (prachtprojecten.nl)
- input: bovengenoemde reisgids
- Uitgangspunt
 - Gemeente heeft niet mer overal een antwoord op > hulp vragen!
 - Gemeente heeft het netwerk/podium, buiten de gemeente is de kennis
 - Reis belangrijker dan doel: stad en politiek moeten elkaar vinden, burgers gevoel geven dat je luistert, tegen het afkalkend vertrouwen in overheid
 - Als je mensen / instellingen om advies vraagt en ze serieus neemt, daadwerkelijk naar ze luistert, zijn ze eerder bereid om ook zelf steentje bij te dragen, bij te springen (bijv. Rotary)
- Op drie niveaus feeling met stad:

Bijlage 3: verslag werkbezoek Enschede en Deventer

- Ambassadeurs netwerk
 - Gastheer: burgemeester
 - Leden: top 10, max 20, van ondernemers, invloed ver buiten Enschede, bereid tot ambassadeurschap
 - Via borrel en diner
 - Doel: grote lijnen van ontwikkeling, mogelijkheden om Enschede op de kaart te zetten
 - Vervolg na toekomstvisie: Development board
- Avant garde netwerk
 - Gastheer: wethouder
 - Leden: max. 40, ook paar van buiten de stad, creatievelingen, mensen die we normaal niet of nauwelijks spreken
 - Werkbezoeken, wandelingen, speeddaten
 - Doel: ontdekken nieuwe mogelijkheden en oplossingen, inspiratie en vernieuwing op de kruispunten van inhoudelijke thema's
 - Vervolg na toekomstvisie: Cultureel en innovatief netwerk
- Alternatieve top-125 uit de stadsdelen
 - Gastheer: stadsdeelwethouders
 - Leden: 25 per stadsdeel, mensen uit de praktijk
 - Werkbezoeken, wandelingen, interviews
 - Doel: weten wat er buiten speelt, luisteren naar verhalen en oplossingen uit de praktijk: waar is men trots op, waar zorgen over?
 - Vervolg na toekomstvisie: nog meer basis onder burgerparticipatie
- Overige activiteiten
 - Aparte activiteiten voor de jeugd
 - Inspiratie-uren voor de raad (voorafgaand aan elke raadsvergadering een externe inspirator)
 - Werkbezoeken (bijv. van raad aan Manchester)
 - Tussenrapportage / reisverslag > Presentatie van bevindingen: slotbijeenkomsten in Grote Kerk, presentatie van gevonden antwoorden, publieksdebat daarover, vraag: wat zijn de belangrijkste thema's?

Diepte activiteiten

- hebben betrekking op afzonderlijke thema's
- georganiseerd door daarbij behorende werkgroepen
- zo nodig ondersteund door projectgroep
- activiteiten per thema o.a.
 - expertmeetings
 - werkbezoeken
 - ontbijtsessies
 - integratiedebatten
 - diepte-interviews
 - gebruik maken van breedte-activiteiten

Bijlage 3: verslag werkbezoek Enschede en Deventer

Tips / aandachtspunten

- zorg voor aansprekend / herkenbaar logo
- maak gebruik van website / social media (misschien ook een twitterdebat raadscommissie?)
- zorg dat gesprekspartners niet optreden als belangenbehartigers, daar zijn andere podia voor, gaat nu om meedenken als burgers voor stad als geheel
- houdt college en raad betrokken: projectleider elke maand in college en presidium
- laat burgemeester boegbeeld zijn, bestuurlijke trekker
- geef alle wethouders een rol / verantwoordelijkheid (Enschede heeft stadsdeelwethouders)
- zorg voor afronding, tijdig voor de verkiezingsaanloop > dan verdwijnt het 'samen' en wil men zich juist gaan onderscheiden
- gemeenten waar men ook bezig is (geweest) en bijv. mooie dingen doet / gedaan heeft met social media: Dordrecht, Borne (ook met kinderen!), Alphen a/d Rijn

Deventer

Opzetten toekomstvisie onlosmakelijk verbonden aan het opzetten van een eenheid Strategische ontwikkeling. Duidelijk behoefte aan geïntegreerder beleid, meer strategisch. Deze nieuwe eenheid kreeg alle ruimte om zich helemaal op de toekomstvisie te richten. Geen extra begroting nodig qua menskracht, fulltime inzet voor visie paste binnen core business van de eenheid. Vrijwel totale budget voor toekomstvisie (ton) ingezet voor PR, bijvoorbeeld wekelijkse items op RTV, acteurs op straat, folders, persoonlijke brieven vanuit GBA voor alle inwoners om mee te doen met enquête.

Voor Deventer speelde mee het belang om zich bij provincie en rijk in de picture te spelen, laten zien dat ze echt ergens voor staan; met een toekomstvisie positioneer je je duidelijk en krijg je daardoor ook eerder steun los.

Heel belangrijk voor Deventer: werken van buiten naar binnen. Vanaf het begin externe partners (burgers, bedrijven, instellingen) betrekken. Als zij hun inbreng herkennen in uiteindelijke resultaat zullen ze ook meer bereid zijn de visie helpen realiseren. Wel belangrijk om steeds feedback te blijven geven aan de deelnemers.

Externe ondersteuning:

- Mentality-onderzoek > bureau Motivaction
- Systemanalyse, scenariobouw en verbeelding > Saxion hogescholen via Kenniscentrum Leefomgeving, Academie voor Bestuur en Academie voor Kunst en Techniek
- Jongerencommunicatie > Keesie

Verkenningfase:

- verkenning bestaande beleidskaders
- staat van Deventer
 - o sterkte/zwakte analyse door eenheid SO; niet zozeer als vertrekpunt, maar als contrapunt in confrontatie met wensbeeld (ook pas gereed aan eind van proces)
- trendanalyse
 - o i.s.m. partners in stad en platteland (vertegenwoordigers uit Deventer samenleving), i.c.m. mensen van buiten (denkers, doeners en dwarskijkers)

Bijlage 3: verslag werkbezoek Enschede en Deventer

- brainstormsessies rond verticale (sectorale) en horizontale (doorsnijdende) thema's
 - verticaal:
 - wonen en leven in Deventer
 - opgroeien en leren in Deventer
 - werken en ondernemen in Deventer
 - participeren en meedoen in Deventer
 - recreëren en genieten in Deventer
 - horizontaal:
 - variëteit in Deventer
 - duurzaamheid in Deventer
 - sociale kwaliteit in Deventer
 - innovatie in Deventer
 - een wereld zonder grenzen buiten Deventer
 - besturen en verantwoorden in Deventer (metaniveau)

Interactieve fase

- opengooien van cirkels van betrokkenheid, niet meer geselecteerde genodigden, maar hele stad, via veel diverse kanalen
 - deelnemers gesprekken eerste fase organiseren zelf vervolggelassen met ongeveer tien anderen
 - mentality-onderzoek / 21-minuten enquête door Motivaction
 - de jeugd mag het zeggen: ism scholen aantal instrumenten ingezet om 10-25 jarigen te betrekken, ism Keesie – o.a. Deventer versie van SimCity
 - wijkgesprekken
 - digitaal televisiekanaal met een soort Deventer YouTube
 - Verbeelding van 2030, ism kunstlab en academie voor kunst en techniek
 - Open podium / speakers corner (bijv. in bibliotheek)

Synthese-fase

- synthese / confrontatie tussen werkscenario's (Saxion), opbrengst interactieve fase, Staat van Deventer en huidige beleidskaders
- uitkomst is Beschrijving/verbeelding van Deventer 2030 met daarbij één of meer ontwikkelingsvarianten waarin onderliggende keuzes en prioriteiten zijn vervat
- vervolgens werkconferenties met college en raad waaraan ook aantal belangrijke maatschappelijke en economische partnerorganisaties deelnemen > vaststelling breed gedragen wensbeeld (enkele onderdelen die niet breed gedragen bleken te worden zijn in appendix van toekomstvisie geplaatst)

Besluitvormingsfase

- vaststelling eindconcept en vastleggen van vervolgafspraken tussen gemeente en derde partijen

Vervolg

Gelijk met toekomstvisie (wensbeeld) werd ook toekomstagenda (beleid) vastgesteld. Daar is uiteindelijk niet veel mee gedaan, was te snel (leerpunt!). Daardoor vervolg eerst even in dip. Twee jaar later kwam Middellange termijn beleidsagenda als uitwerking van toekomstvisie, en momenteel wordt gewerkt aan economische visie. Bedoeling dat dat op termijn met alle peilers gebeurt.